

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Poenitentionarius

Johannes <de Garlandia>

[Köln], [12. März 1492]

Circa istum textū dubitat: Primo que sunt circūstantie aggrauantes [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-293377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-293377)

positiōe. qz hō frequenter lapsus in pctm veniale disponitur ad mortale
 Quarto ex pgressu. qz veniale si nō pbibetur qñ p greditur tūc fit mortale
 Ad qñtum rñdetur. qz pctm pñcipalr pñstir in volūrate. vt patuit
 ex vna diffinitōe peccati circa pñmū dubium illi⁹ textus (Ue dūnetas
 ris zc.) Ad sextum rñdetur pñm ingm sententiaꝝ qz ptās peccādi seu
 malefaciēdi sit a deo Un apls Nō est potestas nisi a deo. Item ihs dixit
 ad pilatū. Non haberes potestātē in me vllam nisi dara esset tibi desuper
 Item dyabolus anteqz lederet Job dicebat dño. Dirte manum tuam
 id est da mihi potestātē in eum

religiō in q̄ sūt delicta s̄ peccātis qñ sūt
Aggrauat ordo locus peccata scientia tempus
senect⁹ libertas repetitio pñuario mltitudo ppter quā sūt
Etas. conditio. numerus. mora. copia. causa.
 manerēs in pctō dignitas resistētia modica
Est modus in culpa. status altus. luca pusilla

In ista pte auroꝝ ponit circūstātiās aggrauātes pctā dicens. qz ordo. lo
 cus. scia. temp⁹. pñditio. numerus. mora. copia. causa. modus pctōꝝ. sta
 tus altus. i. dignitas. pusilla luca. i. modica resistētia aggrauāt pctā

Circa istum
textū dubitat

- Primo que sūt circūstātie aggrauātes
- Secūdo q̄liter iste circūstātie aggrauant pctā
- Tercio an sūt circūstātie alleuiātes pctā
- Quarto an sit necēriū pñteri circūstātiās aggruātes
- Quinto q̄t modis vnum pctm est gūius altero
- Sexto de intellectu z declaratiōe littere

Ad pñmū rñdetur. qz iste sūt circūstātie aggrauātes. scz ordo locus
 z que patent in solutiōe sexti dubij Ad scdm rñdetur. qz circūstātiāꝝ
 aggruantiū quedā aggruāt in eadē specie. z qdā trahunt ad aliēnā spēs
 Exēplū vt coire cū cognata vel maritata est circūstātia trahēs in alie
 nā spēm peccati. Itē circūstātiāꝝ aggruantiū in eadē specie qdā aggruāt
 notabilr. sicut furari centū marcas auri notabilr gūius est q̄ furari vñū
 denariū. z p̄ hīs quāctitas illi⁹ rei subtrahē notabilr aggruāt. sed tñ est in
 eadē spē furti Alia aggruāt in eadē spē sed nō notabilr. sicut scia diuittie
 vel hmōi. Item circūstātiāꝝ aggruantiū quedā sūt pctā in se. vt ē nume
 rus pctōꝝ. z qdā nō sūt pctā in se tñ aggruāt pctā. vt scia tps loe⁹ zc.

Ad terciū rñr. qz sicut ponunt circūstātie aggruātes. sic etiā circūstātie
 alleuiātes Un cuiuslibet circūstātie aggruāti cor rñder vna alleuiās. q̄ se
 habet p̄uatiqz ad circūstātiā aggruāte. Un scia aggruāt si assistat. si
 nō tūc alleuiat. Sicut ddm est de alijs circūstātijs Ad q̄rtum rñdet.
 qz necē est pñteri oēs circūstātiās trahētes pctā in altam spēm. Un pro
 adulterio nō sufficit dicere peccauit cū quadā muliere. nisi pñteat notabilr
 liter circūstātiās aggruātes Nec p̄ subtractiōe denarioꝝ sufficit dicere
 subtraxi aliqd. sed oz pñteri circūstātiās aggruātes notabilr Ad q̄n
 tum rñdetur qz multiplicr vñū pctm est gūius altero Primo causalitate vt
 pctm luciferi qd̄ pcellit ab intrinseca malicia Secdo ex generalitate. vt pctm
 ade. in quo oīnes peccauimus. Tertio ex difformitate vt pctm iude tras

deno xpm. Quarto ex difficultate remittēdi. vt pctm̄ in spm̄ scm̄. quod
fere est irremissibile. Quinto ex piculositate. vt pctm̄ ignorantie crasse. qz
ignorantia decipit hominē. Sexto ex insepabilitate. vt pctm̄ cupiditatis.
vnde licet omnia pctā senescāt in homine. ipsa tñ sola auaricia iuuenescit
Septimo ex difficultate expugnādi. vt supbia que efficit in expugnabilis
qn̄ dñatur. Octauo ex mentis cecitate. vt ira que vsū rōnis excecatur.

Ad sextum m̄detur. qz p̄ma circūstātia aggrauās pctā est ordo. qz gra
uius peccat ep̄s q̄ presbiter. z psbiter q̄ dyacon⁹. z dyacon⁹ q̄ sub dyac
onus zc. Hoc verū est in eisdē pctis. Scda est locus. qz ḡuius fit pctm̄
in ecclā q̄ in cimiterio. z generalr in om̄i loco p̄secrato q̄ nō p̄secrato Ter
tia est scia. qz plus peccat sapiens q̄ inspiēs. z hoc verū est in eodē pctō
Quarta est temp⁹. quia ḡuius fit pctm̄ in dieb⁹ festiuis z in ieiunijs q̄ in
alijs dieb⁹ Quinta est etas. qz plus peccat senex q̄ iuuenis in eodē pecca
to. Sexta est conditio. qz magis peccat mulier iugara q̄ ancilla luxuri
ando Un̄ lex moysi p̄cipit mulierem maritatā pro fornicatiōe lapidari
ancillā vero flagellari Septima est numerus peccatorū. vñ Esaiās Quā
vilis facta est mens mea nimis iterans vias suas malas. Octauo ē mo
ra. i. p̄manētia in pctis z dilatio penitētie. que valde grauant pctā. Ho
na est copia rez mūdānaz. qz cui plus p̄mittit magis obligatus deo ef
ficatur qn̄ eum offendit. Vel copia. i. multitudo pctōz. z sic per numerū
peccatorū p̄t intelligi multiplex repetitio eiusdē peccati. Decima est cau
sa scz vtrū peccatū fiat ex suggestione aliqua vel nō. vel ex inuidia. vel ex
alia causa Undecima est modus peccādi. vñ si dormiēs cum muliere nō
teneat modū naturālē fit maius pctm̄ q̄ si debite fieret. Duodecima ē sta
tus altus. scz dignitas ecclesiastica vel secularis. qz quāto gradus altior
quanto casus grauior. Decimatercia ē lucta pusilla. i. modica resistētia. qz
grauius peccat qui parua tēptatione vincit z non resistit. q̄ si fortiter re
sisteret z tūc tandem vinceretur

infirm⁹ p̄niam agar pctā s̄ suo sacerdoti

Ser peniteat et culpas confiteatur

intunget egroro p̄niam dicat

Non imponetur huic pena. sed insinuetur

p̄niam p̄ficiet .i. certa sanctas p̄cedat

Hanc tamen implebit si firma salus sibi detur

decedat dolentē p̄fessor infirmū

Si migret absoluat contritum presbiter egrum

s̄ egrum orōes alleuēt abstinentie elemosyne amicorū

Huncqz preces releuent ieiunia dona suorum

p̄niam verecūdia turpis fias

Ut sit pena rubor tibi vilis vt efficiaris

exptior imponit p̄ficaris

Doctior vt fias intungitur vt fatearis

abscondet vltimo s̄ tua pctā

Iudicio teget extremo confessio culpas

cernat dyabol⁹ s^c hō s^c culpas
Ne videat deus aut demon vel qui fecit illas
s^c pctōri abstinētie elemosyne amicoꝝ

Huic quoq; subueniunt ieiunia dona suorum

In ista pre autor ondit quō eger debeat penitere. i. p̄fiteri. z quō sibi im-
ponenda sit p̄ntia. Secundo quō debeat absolui. ibi (Si migret) Tercio
quō sit penitendū z q̄re. ibi (Doctior vt fias) Et de q̄ eger. i. infirm⁹ d̄z
habere p̄ritōez z plenarie p̄fiteri pctā sua. z sibi nō d̄z imponi p̄ntia. s̄z sic
d̄z moneri q̄ si mortē eualerit talē pagat p̄ntiam. sed si moriat⁹ d̄z absolui
ab oib; pctis suis p̄ritis z p̄fessis. z d̄z releuari p̄ pias pecces ieiunia et
elemosynas suoꝝ amicoꝝ. z loco p̄ntie d̄z sibi imponi rubor: quē habeat
ex h̄ q̄ ita vilis erit post mortē. Et tu p̄fessor fias doctior. i. sapientior ad
inquirendū de peccatis. Debes etiā o pctōz nude p̄fiteri. z subiūgit causas
ibi (Iudicio reget zc. dicēs q̄ p̄fessio est rāte p̄ritis q̄ in extremo iudicio
caliser reget pctā. q̄ nec deus nec dyabol⁹ nec ipse pctōz videat illa

**Circa istum
textū dubitat**

Primo quō morientib; sit imponēda p̄ntia
Secundo quō a peccatis sunt absolucndi
Tercio an quis possit in fine vite sue facere penitē-
tiam debitam
Quarto quid de illo qui p̄uenitur morte anteq̄
confiteatur

Quinto quō aliquis sit doctior ex p̄fessione

Sexto de extremo iudicio. vbi. quō. z q̄b; fieri d̄z

**¶ Ad primū r̄ndetur fm̄ m̄gr̄m sententiāz dicentē. q̄ de infirmis in picu-
lo mortis positis inquirenda sit pura p̄fessio pctōz. tñ illis nō est imponen-
da q̄ritas p̄ntie. sed tñ insinuāda. z si migrauerit tūc amicoꝝ orōntib; z ele-
mosynaz largitionib; pōdus p̄ntie est alleuiandū. si vero p̄ualuerit penitē-
tiam sibi iniunctā diligēter adimplebit. Ad sēdm r̄ndetur. q̄ tpe neci-
tatis sc̄z egritudis seu mortis p̄r quilibet infirm⁹ a quoliter p̄bitero ab-
solui. etiā a sentētia excoꝛcationis. Vñ si sacerdos abnegauerit p̄ntiam pec-
catorib; morientib; reus erit animaz. qz dñs ait Lū uersus fuerit pctōz
saluus erit. Vñ p̄fessio p̄r esse in ultimo tpe vite. vt p̄z de latrone dextri
lateris xpi. Ad tertiū r̄ndetur ex duob; p̄cedenti. Dicit tñ Augustin⁹
q̄ difficile est sc̄re vtrū talis saluetur vel damnet. z ideo infert si vis a du-
bio literari z certus esse age p̄ntiam dū sanus es. z ideo est piculosum valē
de differre p̄ntiam vsq; ad finē vite. Ad q̄rtum r̄ndetur fm̄ m̄gr̄m sentē-
tiaz libro q̄rto. q̄ si q̄s non sit p̄fessus z h̄z tñ bonum testimoniū q̄ nō po-
terat venire ad sacerdotē. qz p̄occupauit eū mors in domo vel in via. et si
parētes eius faciāt oblationē p̄ eo ad altare. firmiter sperandū est de salu-
natione eius. precipue si fuerit honeste vite. qz deus est inspector cor dis.**

**¶ Ad q̄ntum r̄ndetur. q̄ dupliciter dicit quis fieri doctior ex cōfessione.
Primo quia cautior sit ad cauendū sibi de peccatis in futuro. Secundo
quia sapientior sit seu magis instructus. nam in confessione nō solum vis-
cia z peccata sunt manifestāda. sed etiā doctrinē z informatiōes saluato-
ris nostri sunt insinuande.**